

Niamuno Sargas

brošiams Lietuwininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas pėn-nyezią išdūdamas, kaštūja prie arcziausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuwė priima apsteliawimus.

Apšakymai į Niamuno Sargą įstatomieje kaštūja po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausťą eilę ir yra šio laikraščio spaustuweje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima rėdytojas Ragaineje (Ragait).

Mr. 10.

Ragaineje subatoje 7. merca

1885.

Tikriejie uždavimai wokifkfosios kulturos prie Niamuno.

(Priemazga.)

Tokia bene bus duma anu meilinguju žmoniū, kurie, bene iš kriščezionikškos meilės prieš bėdnūsius ponus brangwyno padarytojus, mofesniui ant brangwyno padarymo uždėtinam pasipriešija, o šitą labai kriščezionikšką remestą, tiek galima, kriščezionikškai helpti procewojasi. Rasi prieš tokius išmintingus ir kriščezionikškus priežasczius, jei ir apšintumbime, tik nėso neištaišytumbime. Tik tai norime primyti, kad tada nereikia nei wieng wargingą Lietuwininką, nei keliu tokiu dėlei, jau ir wišą Lietuwininku gentyšte, girtūkljstės kaltinti. Nėsa, jei tai taip yra, kaip tu sakai, tai juš Lietuwininkai pagal tamę wišai teisei ir meilingai darytu, jawo girtūkljste anūs bėdnūsius brangwyno padarytojus apšciausei maitindami! Wieng iš dwieju daigtu turi daryti, mielafis prieteliau, jei nenori saw pacziam prieštarauti: turi paliauti peikdamas kelis Lietuwininkus, kurie anūs tamęš apginamūsius ir uštariamūsius brangwyno padarytojus sawo gėrimu, pagal tamę dumą, maitina; arba, jei tu anūs Lietuwininkus dėl gėrimo peikti ir to kaltinti nori, tai paliauk brangwyno padarymą helpti noredamas ant kaštu lietuwikfosios gimines. Wieng arba šitą daigtą juš daryti gali; ale abu kruwoje, tai nesutinka, bet šits šitam prieštarauja.

Normėgiu žemėje waldžia jau fenei brangwynne padarymą ir pardawimą labai junkiu yra padarinti, o rasi beweit wišai uždraus. Ar tai teisu arba nauzinga, tai šits klausymas yra. Ale ans paweikšlas nors parodo, kad žokanai (taip pat kaip ir keliūse Amerikos walscziause) labai daug gal ištaišyti prieš brangwyną, kad jie tai ir pas mus wienu arba kitu budu turės daryti (jei ir kitoku budu ne kaip Normėgiu žemėje arba Amerikoje), tai beweit nėra abejotina. Tai wišur, o ipaczei ir prie Niamuno, yra swarbus

uždawimas tikrosios wokifkfosios ir kožnos tikros kulturos. Nėsa su brangwynu — t. y. su girtūkljste — priežastis didžiaufis daughbės gaspadorikfosios bėdos warginguju žmoniū, ir rasi didžiausioji dalis wišu biauuriuju nusidejimu iš sweto išnyktu. Tai, kas su mumis, kriščezionikšką mielafirdingyste ir meile tur labiaus prieš prapūlanczius ir išklaidinamus warginus žmones, ne kaip prieš bėdnūsius brangwyno padarytojus, tos tekausia su mumis: „Uždekite augtę mofesni ant brangwyno, pradėkime tikrą tową tikrosios kulturos prieš tikrosios kulturos didžiausiąjį neprieteliū, t. y. prieš brangwyną!“ —

Šits swarbus uždawimas tikrosios wokifkfosios kulturos prie Niamuno, ant pagerinimo warginguju gywentoju stono, yra parupinimas gero ir naudingo darbo. Diesa yra, jog musu augščeziausioji wryrausybė tam dalytui jawo dabotingąjį rupešį pasfiria, ir, kaip iš cecoryštės šaimo susirodyjimu išsireiškia, ipaczei prie to ir ant girininku, ant giriniu darbininku dabojaši ir su maitais ant medziū, iš swetimu kampu; Wokietiją atgabėnamu, tokiems giriniams darbininkams augštesni pelnų ir geresni stonų parupinti rengiasi, taipo jau kaip ir lauku darbininkams su jawu maitais. Juš mathime, kaip tai wiškas atsilieps, o to dėl czia nei jokio žodžio, nei už anūs muitus, nei prieš jus, nesakytime. Tiktai tai primytime, kad, jei tokiu budu rasi keli tukstanczei giriniu darbininku Ragainės ir Pilsainio walscziause, kur dabar iš tiesos išgastinga bėda ponawoja, su geriaus užmočamu medziū kirtimu geresni pelnų apturėtu (rods dar neišnome, ar apturės), tai tik ant antrosios pusės bene lyg taip daug tukstancziū darbininku prie Klaipešos lentu malunu sawo iškioliskąjį pelnų rasi prapuldyš. Tie, kurie wis ir wišuse dalykūse wienos dumos su waldžia yra, nenor tai wėryti. Gerai butu, kad jie teišybė palaišyti galėtu! Mes juš mathime, Diewe dūk — czėšas iškreišk.

Alle jei ir geresnis pelnas ir wiškia žėgnonė atširaštu — jei ir didžiausias

musu didžiojo Bismarkio darbas, butent ligoniū ir aprupinimo kafės darbininku, abelnai ir pilnai pašifės — tai tik anie pasigūdimai dėl maisto stokos, kuriūs pirma pranešėme, sawo teišybė palaišyti. Nėsa, kad pašaro nėra, kad pieno nėra, tai nei jokš augščeziausias pelnas negal tokius daigtus ant paczios wietos, kur ju priwaloma, pritraukti, nei už juju stoką allyginti.

Ans žmogus, kurs pagal Gryfonu pasaką korawotas tapė tūmi, kad wiškas, kę jis pakrutino, į aukšą pawiršti turėjo — jis tik turėjo numirti badu, nesa jis nū aukso, į kurį ir kožnas walgis pawirto, maitytiesi negalėjo. Taipo jau ir darbininkas, geriausiąjį pelnų turėdamas, tik išbadinėti turėtu be anu daigtu, kuriū jis neišwengtinai ant maitezezio ir ant gywasties priwaloi. Mes tai czia pridėdame, nesa šėip žmogus toliaus nemišlydamas mums užmesti galėtu, kad prie tokio pelno, koks su naujeiseis žokanais musu wargingiems Lietuwininkams weik atširajės, ir prie tokio aprupinimo, koki anos kafės ir ju senatwei arba negalybei atnešti turėsczios, jau weik nei joku kitu ištaišymu nei rupeščiu daugiaus nereikėjent. Tokiems tai atšiliepti turime, kad prieš pieno arba ir kitu kuniškai reikalingu daigtu stoką nei aukso sawa neso negal gelbeti, nei jį allyginti, bet tiktai tikruju sutwertoi dowaneliū tikrasis wartyjimas. Tai apmilyti, pagal tai ištaišyti, tai yra ir pašiliks swarbus uždawimas tikrosios wokifkfosios kulturos prie Niamuno.

Apie darbo ir pelno parupinimą ir pagerinimą yra klausymas. Palauktime, ar maitai tokią žėgnonę, apie kurią dabar taip daug kalbama ir rašoma, teišybėje ir atnešk. Ale, jei ir dar tobuliaus, ne kaip mišlyjama, atneštu, tai tik augancziam skaitliui gywentoju wis iš naujo darbo reiketū. O girinis darbininkas tik negal wis pianti arba wis kirsti. O jis tur kudikius arba kokius senus wyrus arba senas moteres sawo namūse, kurie dar labai dirbti norėtu, ale tokiam sun

kiam darbui dar netinka, arba jau daugiaus netinka. Kaip galėsim ir jiems koki gerą pelną parupinti? Ką weikia bentitos žmoniu giminės?

Tarp Szvedu ir Norwėgiu žmonių, Tyrole ir Szweice, wargingi žmonės labai daug užsipelno wienu darbu, kurs labai gerai užsimoka, o kuriam ipaczei ir Lietuwininkai geriausiaje galybė tur, o ir wiskas, ko tam dalykui reikia, juku kampo girėse apstingai randasi. Kas tai? (Dar ne wiskas.)

Lietuwininkai senowes ir fijos gadynes.

(Priemazga.)

Jagėla (Jogelis, Jagaila), sunus Algirdžio, didysis Lietuwas kunigaikštis, išgirdes apie Edwikės, Lenku karalaitės grožybę, išsiuntė pas ją paslus, idant tie gerai prisifurėtu ir jam pranėstu, ar tikrai taip yra. Kad paslai sugrįžę pas sawo kunigaikštį pasatė, kad tokios gražios ir tokios meilios ponės nematė, kokia Edwikė, tada Jagėla užsidegęs meile patwirtino ję gauti į paczias, prižadėdamas, kad ne tik tai patjai, bet ir wisa Lietuwa priims krikščioniskąjė wėrę; to ne gana: prižadėjo Lenkams, kad sawo wiskus starbus juwiens su Lenku starbais, ir atidūs wiskus į kalėjimą paimtusius krikščionis, o ipaczei Lenkus. Patiko tokia roda Lenku ponams, nės matė, kad per tai turės wieng neprietelių mentiaus: Lietuwa ne sykį supešė ir nuplėšė Lenkus, dėl to tie patys ponai pūlėsi prie Edwikės kalbindami, kad tam prirtartu. Edwikė iš pradžios nenorėjo su Lietuwa susiwienyti ir nenorėjo apie Jagėlą nei girdėti, turedama sawo kitą mylimąjį (Wilių, Austrijos arba Estreiktu kunigaikštį), bet girdėdama tokius Jagėlos pažadus, pasidawė ponu walei. Kad tai Lenkųse atsitiko, Lietuwas didysis kunigaikštis buvo suintas dideliu karnu su Kryžolais, kurie ipūlę apie Trakus ir Kauną be galo puštyio ir degino per tris dienas, kas tik jiems papūlė. Po triju dienu, kad Skirgėla (Jagėlos brolis) su Wytantu (Jagėlos pusbroliu, Keistuczio sunumi) užėmė jiems užpatalį nu Riamauno, Prusai per wysių paspejo pabėgti, wienof neperstodami kerštyo Lietuwininkams. Selneris (Böllner), Prusu wadowas, nenorėdamas Lietuwininkais apsilieisti, pūlėsi prie Andrejaus, Jagėlos brolio, idant tas pasifėlės podraugei eitu prieš sawo brošį. Iš tos priežasties nuwaziawo Jagėla į Krewą, norėdamas su Lenku ponais daryti rodą, kaip tūs Wokieczius apgalėti. Tū tarpu Lenku ponai pasweikino Jagėlą ne taip sweczią, bet kaip sawo poną. Tai patiko Jagėlai, kursai ne po ilgo czėsio mikeliawo į Krokawą su daugumu ponu ir bajoru, taip Lietuwininku kaip ir Rusu, kurie geležis buvo pasifėdę. Tenai Jagėla pasifrikštydino, priėmęs Wladislawo wardą. Weik po to suwincziawojo Krokawas wystupas Jagėlą su Edwikė. Kad Jagėla gawo karuną ir jau Lenku karalumi wadinosi, nu to czėsio wisa Lietuwa ir Rusija pasifilė priskirta prie Lenku. Ilgą czėsą tam Lietuwininkai priešyjos, nės nei wėra nei

politykškas užwedimas nepatiko, o labiaušei lietuwiškiesiems augkštesniems bajorams (edelmonams), kurie dides tesybes turejo; žmonės jau tada buvo nuwarginti, ju balso ponai nellause, prikšyjos tai brolystei, kuri, kaip mateme, naują tikėjimą ir wergystę su bandžiawa (dar neseni išnaiktina) atnešė į Lietuwa. Bet per ilgą czėsą Lietuwininkai bajorai gawę wienokią waldžią ir promą su Lenku ponais, paswiro į Lenku pusę. Zygmuntas I. ir Zygmuntas Augustas, Lietuwas didieji kunigaikščiai ir Lenku karalei, abudu iš Jagėlos giminės, susyginė wienu bajorus su kitais, Walyniją, Pabaliją ir Ukrainą (pietinę Maskoliją) nu Lietuwas atplėšę prie Lenkijos priglaudė. Ant galo 1569 m. Lenkai prilipdė prie sawes Lietuwas ponus. Lietuwa nuwarginta wainomis ir prispausta neteisybėmis sawo ponu, dar didesnę kentėjo nepalaimą, kurią Lenku pasileidimas užkriowė. Du žintu metu pasfians, kad Maskolija, Prusai ir Austrija susitarė pasidalinti tarp sawes „Lenkiją“ (1773 m.) Maskoliams teko ne Lenku žemės dalyš, bet už Lenkus užmokejo Lietuwininkai atskeldami nu sawo krašto dwi rėdybi (guberniji), Magiliawo ir Polocko. Wel antną kartą „Lenkiją“ dalinant, Lietuwa patrotyjo 1730 ketwirtainiu myliu ir 850000 ghwentoju; nu Lietuwas pagauta tapė taip jau Winsto rėdyba (gubernija). Taip jau teko Maskoliams taip wadinamoji mažoji Rusija, Ukraina, Walynija ir Pabalija, kurias žemes seniaus Lietuwininkams užsnudus Lenkai buvo pasifawine. Ant galo pasfutini kartą Lenkiją besidalinant, Maskolėi užėmė (atmetus tą dalį, kurią Prusai gawo) Slonimiskę ir Lietuwiškąjė rėdybą (guberniją), kurią pasfui permainė į Wilmiaus ir Grudnawos guberniją. (Dar ne wiskas.)

Žegnone ant kelionės.

Kagainėje aš stubinaus,
Reliaudams, tik į bažnytelę,
Penkias minutes, ne daugiaus
Pušs apstojtj kol walandėlę.
Tai seną žmoną sutikau,
Sžirdingą „labą ryt“ gawau.
Tai buvo ir malonė,
Reliaujancziam žegnone.

Mum po warpnęczios stowint taip,
Delaukiant, kol pradėjo,
Kalba taip pūlė kas jin kaip,
Kad ji man taip kalbėjo:
„Wifur, Diewe, tamę saugof,
„Szwentoji traicė, peržegnok!“
Tai buvo ir malonė,
Reliaujancziam žegnone.

Ar bus, sakiau, lietuwiškai?
Diewe, mums tik atsiųst pagalbą!
Kur kas tik žiur, augštai, žemai,
Daug, daug panėkin musu kalbą.
„Po wiešpaties akiu ir ta
„Tik danguje yr garbinta.“
Toks žodis yr malonė,
Reliaujancziam žegnone.

„Ar pons yra mokitojis?“
Žei klausiant pūlas man sakyti:
Ne, ne, esu raspytcjis,

Gana man yr, sawę mokiti.
„Kas, sake ji, gal taip sakyti?“
„Diews su dwasė, tas tur mokiti.“
Toks žodis yr malonė,
Reliaujancziam žegnone.

Kad bucziau tik kaip ta žmona,
Kur pasifemin, wis meilinga,
Wis meiles nūbažnos pilna,
Wis pakarni ir wis širdinga,
Už atsifelcziau daug lengwiaus,
Arcziaus jau bucziau prie dangaus.
Tik Diews man dūs malonė,
Reliaujancziam žegnone.

Rits kitą taip mokifime,
Ir ant fijos gymasties kelionės,
Panėkinti, nepykfime,
Nužmirškim delawonės.
Sžirdis fioj pusczioj gymasties
Defingai wis anos minės.
Diewe, mum dūs malonė,
Dangun keliu žegnone.
D—ras G. S. J. S. iš Gr.

Perzwalga.

Iš swetur.

Maskolija. Darpate prie wienu Maskolias studento mažą paslaptą spausfime atrado; be to ir daugumą wyru iš la-reiwystės sugawo.

Prancuzija. Prancuzai norj karo ministerei Ferri apšlysti, kad jisai be pasiflausimo ir pritarimo žemes kamaru su Rynezais karą pradėjęs.

Szwecias. Szweico waldžia labay aštrią promą pradėjusi daryti prieš anarkistus. Bern'o meste wėl 20 anarkistu į kalėjimą sufodino, 7 buvo Szweicerei, o kiti Wofkecziai. Genewoje (Genf'e) anarkistu laikraščio „Revolte“ wiskus popėrius apmūšusi.

Italija. Žalnerei ir apicėrai, kurie ant išsiuntimo į Arabiją yra gatawi laikomi, yra arabiskioje kalboje pamokinami.

Egiptas. Kasalos garnizuna į netikrojo prarako Madžio rantkas pūlė. Tokiu budu ir pasfutinę twirtynę (pestungą), Inglionu rantose buwusią, jėmė.

Iš Wokietijos.

Berlynas. Po ispauda pasfutinės Wismarkio kalbos cėcorystės saimas tą 20000 markių, kuriūs jau senai buvo reikalawęs, iwėlyjo.

Leiprikis. Browa prieš žemės išdawėjus, lupezzius Janssen'ą ir Knipper'į, jau prasifėjusį prie žemės sūdo. Sako, jie prancuziskajai waldžiai wokišką la-reiwystę pasfėptines pardawę.

Grandencas. Refursai wyras norėjo šlužauinkę mergą westi. Swodbos dienėje marti daug darbo turejo ir to dėl sawo seserj paragino jos wietoje ant stono urėdo (štandesanto) nueiti, kofkai šiji ir padarė. Bažnyczioje wėl tikroji marti isftrado. Korawonės kamara jauniki ant 3 mėnesiu kalėjimo, o katra jo „marcziu“ ant 14 dienu kalėjimo prasudhyjo.

Jancka. Neseni ējo nekursai kreizo šuiliu inspektorius su wienu mokitoju ant gelškeldwario. Pakeliui keli prisifėrę darbininkai jūdu sutikę balsei jumūšo. Biktadėjams jau ant kulniu yra.

Marieburbis. Ufininkai wieno kiemo, skaitliaus 90, šaltųjų vestis, Rogato lankoje susitarę nu šito kiemo žemės pmo-
tą „Kampę“ (kampe = kampas?) atėmė. Raimynystės kiemas rodo tam priešjosi, ale šie nėko neišsidarydami ribas iškasė. Kaip tas dalykas pasibaigs, sunku numanyti.

Iš Lietuvos.

Jauksargai. Greičėnuse 3. mercą Loracziio užis į plentą nudegė. Sako, kolšai nenaudėlis užj uždeges.

Stalupėnai. Ufininkas Kalvaitis iš Lankupiu ne toli Žydkiemio pardavė nekuriam kupczelninkui A. iš Karaliaucziiaus arkli. Pinigus gaipadoje norėdams popėrineis užmokėti, pirma paklause, ar meliaus auffsinius imtu. Ufininkui pritarus tūjau swetimas žmogus 360 markiū auffsineis pakaitė, kuriū 10 markiū dar kupczelninkas atsiėmė. Meliaus ufininkas pirkinius beužmokėdams patyrė, kad tie auffsinei pinigai tiktai apauksitos 20-lapeikes ir 10-lapeikes tebuwo. Kalvaitis prie pulicijos kreipėsi. Arkliū kupczius nepažįstas to prigawiso wyro, tą išgautąjį auffsinį jau buwo išdavęs.

Maskolikihoji Lietuva. Wileikoje, Wileniaus gubernijoje, tapė peržiurėta šiose dienoje dywina prowa; tokiu prowu paslutiniame laike kas diena daugiaus ir daugiaus trophyjasi. Tapė sudytas jaunas waifinas, 17 metu, labai neturtingas, dėl to kad jis mokino kiemo waifuczius, staityti ir rašyti prigimtoje lietuwiskoje kalboje. Už šitą procę jis emė labai mažą užmokėstį, nenorėdams neteišybe daryti ir ufininkus apsunktinti. Waifucziū tėwai labai buwo su jūmi pakajingi, matydami, kad ju waifuczius gerai mokina, o labiaus kad prigimtoje kalboje. Neilgai tegalėjo dirbti tas jaunikaitis dėl naudos sawo broliū. Uždė tai nekursai urėdininkas ir pridavė sudui žinę dėl to, kad akliems waifucziams šiel tiek moflo šwiesos pridavė. Sudas rodo žmogiskai sudyjo, ale wis tik apsudhyjo korawonės 3 rublius užmokėti. Liubnas buwis musu broliū už rubežiaus; matai ne wale žiems nei prigimtoje, lietuwiskoje kalboje sawo waifeliūs pamofiditi . . . Tūjau korawonė.

— Sziauliuše, Kauno gubernijoje, taip jau tapė sudytas wienas senelis dėl to, kad jis kiemo waifeliūs mokino lietuwiskai staityti ir rašyti. Tas senufas buwo wisai ubagas, prie to dar negalėjo nei waifkėzioti, nės jo kojos buwo sutrauktos. Šis mokino waifuczius už dūnos kšni, o kitokio uzdarbio (pelno) neimdawo. Pradėjo jis tada mofiti, kada negalėjo nei ubagauti nei iš wietos pasijuditi. Kolšai urėdininkas ir czia prisilabino. Senj ubaga nėko ne kalta weža į sudbutį. Ši inėšus į sudbutį, sudžios žwalgėsi į wiens šitą; buwo matyti, kad jie patys nusiminė tofais sawo darbais, patiems buwo gėda žiurėti į wiens šitą. Wienof senulą prasudhyjo ant 2 rubliū korawonės. Smutnas likimas musu giminės nekuriuše kraštuse . . .
Dite.

Gromata iš Aughtosios Lietuvos.

Kur tik klausaisi, wisur Lietuwinkai keliąsi iš miego, pradėda dairytiesi aplink sawę ir kiel įkabidami peša nu sawes swetimas plunkfnas, kuriomis iki šiol dengdawosi ir gėrėdawosi; trumpai sakant, pradėda pripažiti esą Lietuwinkais. Žinome, kaip ir wisada tofiame dalyke dedasi, labiausei kruta, juda jauniesie. Sztai jau sukrutėjo ir Suwalku*) gimnazijos mofitinei. Girdėti, kad tie wyrukai mofitinei išmaldawo sawo waldžią, idant pawelhtu žiems wisur tarp sawes lietuwiskai kalbėti. Malonu girdėti, kad musu wyrui pradėda gywenti sawo protu, nežiurėdami daugiaus ant jūku ir žnairiu žwelgimu sawo kaimynu, ar tai Lentu, ar Mastoliu, ar Wofiecziu; tik labai gailu, kad tie, kurie labiausei turėtu prilaityti ju išmintingąjį pasielgimą, tampa ju priešininkais. Sztai kaip štundziąsi Suwalkiskieji gimnazijastai: „Kas per nau-
da, kad musu lietuwiskosios kalbos mofitojis P. nėko nemoka ir nenor mokėti, tiktai dykai algą ima; ne tiel gailu pinigų, kiel wietos, kurią jisai užima. Kas tai matė, kad mofitojis kokios nors kalbos nenorėtu su sawo mofitineis (huilokais) šnekėti toje kalboje, kurią patšai mokina? o musu mofitojis ne tik defawonę gaudamas, bet ir malbūjamas nenor su mumis lietuwiskai kalbėti! Maldawome mes jį dėl to per inspektorių (gimnazijos užweizdą), bet jis nesutiko: jisai nefados neknekejes su mofitineis lietuwiskai, tai jau ir neknekejes. Pastiaus wėlei jį maldawome, kad mus daugiaus pamofitu gramatikoje (kalbos mofle) ir mums dūtu staityti geresnes lietuwiskas knygąs; atsakė, „mes galj eiti į Senapilės (Marjampolės**) gimnaziją!“ Geras mofitojis, nėra tą sakyti! Toks jau ir ju kunigas B., kurs labiaus daboja, kad mofitinei gerai mokėtu lentiskai, o ne tai, kad suprastu Diemo žobi . . . Rą pradėsi su tofais žmonėmis?!

Tū pradėjimu pasidalijiu su Miamuno Sargo staitytojeis ir žinemis apie Senapilės gimnaziją. Ten, jau kelinti metai, dirba ant Lietuwinku naudos twirtas wyras, gimnazijos mofitojis Rr. Šo dėka musu besimokinanczioji jaunystė išmofsta pusėtinaį sawo kalbą ir gal nekėti dwafšką pagalbą sawo tamsėniems broliams. Bet ir ten gana priešininku. Girdėjau tikejimo (wėros) mofitojis prie gimnazijos, kunigas M., paltowęs sakyti sawo kasnedelinis pamofslus to dėl, kad jam tapė persakyta mofitiniu 6., 7. ir 8. klaso,***) kad laitytu sawo pamofslus lietuwiskai. Bet reikia žinoti, kad Senapilės gimnazijos didžiausioji dalis mofitiniu Lietuwinkai, ufininku waikai, maziausioji dalis — waikai aplinkiniu gywentoju — Lentu, Žydu, ir tik labai mažą dalis atwyksiu iš kitur. Ši to matyti, kad lietuwiskai nesuprantancziuju ten labai mažą dalelę, nės aplinkinei swetimengeczei taip jau moka lietuwiskai,

*) Suwalkai, mēstas užnamunineje Lietuwoje.

**) Senapilė, mēstas Suwalku rėdyboje (gubernijoje).

***) Prie musu 3., 2. ir 1. klaso: tercijos, sekundos ir prymos.

kaip ir patys Lietuwinkai. Dar pirmisju, kad Lietuwinku ufininku waikai, istodami į gimnaziją, daugiaus, kaip šako, nė papt nesupranta lentiskai ir tik per didelį wargą tą kalbą išmofsta augstėnise klasose. Wienof kunigas M., patšai Lietuwinkas, jau antri metai, šako žiems wargšams pamofslus lentiskai! Dėl to wisai ne dywai, kad išmintingėsniejie waifinai augstėniju klasu pareikalawo lietuwiską pamoflo. Už patš girbėjau mažus waifinikus štundziantiesi, kad wisai nesuprantą, tą kunigas pasakoją. — Dėl to kunigas M. nenor suprasti teisingu reikalawimu sawo aweliu, dėl to jis nenor prakalbėti į sawo klausytojus prigimtoje, žiems suprantamoje kalboje? Tur buti, nenor biauržti sawo burną „biauriaje lietuwiskaje kalba,“ kaip grazei pareikštė wienas waifinelis. Argi jau geriaus palitti waifeliūs be jokio pamofinimo, ne kaip apsakyti žiems Diemo žodi prigimtoje kalboje? Man rodosi, labiausei pritinka garbėti Diemą kalboje tėwo ir motynos, kurie sawo waifeliams pirmisjus tikejimo waifius nudalijo. Lietuwinkai, jei kas ne norite gero daryti sawo broliams, nebukite nors ju priešininkai!

A š a k a.

Margumynai.

— Žmogus nutwėrė žylę ir norėjo žudyti. Ta matydama swertį ant nosies, pradėjo prakšyti: „Baleisk, žmogeli, tą tu czia iš manes pelnyši? Matai, sudziuwusi, sukėpusi, wiena štura ir šaulai.“ Žmogus pasigailęs paleido. Žylė išsprutusi iš nagu palindo po tiltu ir šako: „Žylė, žylė, o lyg keliu mėšos!“

— Kitą kartą pelės rodawojosi tarp sawes, kaip joms reikia atšisaugoti nu katės. Miflyjo šep, miflyjo taip, šit ant galo wiena išmiflyjo: reikia, šako, katei ant kalso užkabinti warpelį; tai kaip tiktai ji norės prie musu prisifartinti, warpelis sukambės, o mes tai iš tolo girbėdamos galėšime urwan pasifilepti. Wifšos pelės be mēros prasidžiugo: jau katės neberekšė bijoti. Bet tas džiugšmas ne ilgą buwo, išmintinga roda pelės pawirto į nėlą, nės nei wiena neatšidrafino pririšti katei tą warpelį. — Pasakyti bepigu, bet išpildyti sunku. D a g i l i s.

Ant neklausancziuju.

Dr nūprosnai wis giedojant,
Wis norėti jus mofit —
Lapams užiant ir siubūjant,
Tai jums ding lyg dang sakyt.

Dr nūprosnai, kad prakšycziau:
Sawo kalbą palaityk.
Tai kartodams šums darycziau
Šlga walandą ben' syk.

Už daugiaus nenoriu girti,
Rą aš Lietuwoj radau.
Tiki turėjau eze patirti,
Kad nemaczji, tą sakau.

Tikt sakau: panėšk kalbą,
Nekysi tai tēweliūs,
D kur Diemą suteks pagalbą
Tam, kurs žiems newėrnas bus?
D—ras G. J. S. S. iš Gr.

Lurgaus prekia is

7. mercq. 1885.

- Rwiczai, 42 1/2 filogr.
- Rugei, 40 filogr.
- Wiezei, 35 filogr.
- Amijos, 25 filogr.
- Širnei } rainieji, 45 filogr.
- } baltieji, 45 filogr.
- Semenei, 35 filogr.
- Lymotai, 50 filogr.
- Poputės, 45 filogr.
- Swieštas, filogr.
- Riaupei, kapa
- Pywas, ektolyteris (100 linteri
- } ektolyteris
- Brangwynas, } linteris
- Riaulena, filogr.
- Rautėna, filogr.
- Werkėna, filogr.
- Aminciana, filogr.
- Krėpai prastieji, filogr.
- Amiju krėpai, filogr.
- Szianas, centneris
- Sziaudai, kapa po 600 filogr

Berlyniškis rubl

100 rubliu
28. 214,00 mt. 2. 214,35
4. 213,75 mt. 5. 213,80

Szpyrtus 7.
42,75 mt.

Alpiatru

Nūpelno diplomas:
Auffinės medalijos:
Krems 18

Baissu d

4-200 stukių grajų
sijonu, mandolyne
warpeleis, kastanjetis
balseleis, arpu gr
be tuj

Baissu

2-16 stukių gro
lians nėsėserės, ci
Szwiecu butufai,
bumai, rąhymo pat
skrynūtės, gromati
kwėtku wazės, ciga
knyczios, darbo
pywo stiklai, kra
su muzike. T
uanjaušia ir g
ezej kas kaled
tinka,

J. H. Hello

(Szwie)

Tik staczej par
tikrybe ušstow; il
raislai siuncziami

u
-puard 1881 oij
mij oiaaquiaou u
nšajad davi nruv
-adai mšiwq nšiu

Die Katastrophe.

Wieder daheim.

„Was ist das? Der Stock des Seligen gebrochen, ja wahrhaftig!“

Perfama wersme
owa tikrumo
del
medzwilniu
e numeryje,
ir nesuktu,
medzwilniu
tu) tik tikraje dazuse,
is wilnu
maikytuse dazuse,
sku ir tamsytku,
yštoje wilnoje,
is wilnu
loznuše dazuse,
niniu siulu,
ir nebaltitu, =
angiausai laikancioje
ise dalykuse tik wisu
vorus turii ir jus
refios nepridudamas
u pretiu.
as Gassner's
ilzeje,
je uthezioje 12.

ispada
Paarmann'o
toli gelzfeldwario,
stubu ir yra wisu kumi,
pageidantu, aprupinta.
arklin randa; yra ir
ures. Prefios tankiaus
jemos. Tarnaujantieje
Pasilecewoja keleiwiams
ant.
wyriausybiški
formularai)
J. Syberto
paustuweje Ragaineje.

Syberto
180
yštės dalykus; spauda
akvietimu f. t. ant
biu (wisytės) korteliu,
greicziausai ir dai
awyjami.
wininininku galėšes pasi
J. Sybertas.

Gerai itašyta

Karcziama

yra pardudama. Artesne žinę dūda šio
laisko spaustuwe.

Škleidžia ir už redyštę atšako J. Sybertas Ragaineje.

Statydina ir spaudzina J. Sybertas Ragaineje.